

● POIMENOVANJE OSNOVNE ŠOLE POLJE PO EDVARDU KARDELJU

ČAST IN ODGOVORNOST

V okviru praznovanj našega največjega praznika — Dneva republike — je bila v Polju velika slovesnost: tamkajšnja osnovna šola je bila poimenovana po umrlem revolucionarju, mislecu, komunistu in vizionarju Edvardu Kardelju. Vzroke in namen za to poimenovanje je prikazal predsednik občinske skupščine Ljubljana Moste-Polje, Marjan Moškič v svojem slavnostnem govoru. Objavljamo ga v celoti.

Drage tovarišice in tovariši!
Danes začnemo osnovna šola v Polju in vsi, ki z njo živimo, svoje novo obdobje. Osnovna šola Polje odpira novo stran svoje

kronike, na katero je z velikimi črkami zapisano, da nosi ime po velikem sinu našega in vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti, velikem revolucionarju in mi-

slecu — Edvardu Kardelju. S tem prevzemamo veliko obveznost, da bomo sledili velikim dejanjem in mislim, da bomo nadaljevali delo enako zagnano, požrtvovalno in revolucionarno, kot je to delal tovariš Edvard Kardelj-Krištof.

V spodbudo in opomin pri našem vsakdanjem delu in nalogah nam bodo njegove besede, ki jih je izrekel leta 1959 v spomi-

nih na revolucionarno delo in smo jih vklesali v kamen, da bodo stalno med nami:

»Sedanje pokolenje ima nove naloge, živi v novih družbenih pogojih, težišče in smer njegove ustvarjalne dejavnosti sta drugačna, usmerjena na zgraditev novega življenja, na ustvaritev močne materialne osnove napredka, na novi razcvet znanosti in kulture, na zgraditev novih odnosov med ljudmi, na zgraditev novih socialističnih oblik demokracije. Sedanje pokolenje mora tudi uporabljati druga sredstva, taka, ki ustrezajo novim pogojem in njegovi zgodovinski vlogi. Subjektivno bistvo te človeške dejavnosti in boja pa mora biti isto: ustvarjanje za človeka, za današnja in jutrišnja pokolenja, za napredek, ki nima konca in ki zanj tudi ni končne formule.«

Če hočemo uspešno nadaljevati to pot, je prav, da preverimo, kako smo jo uresničevali doslej. Ali smo dovolj dosledni, delavni, revolucionarni?

REVOLUCIONARNE DELAVSKE TRADICIJE

Naši kraji, tako šolski okoliš te šole kakor tudi celotno območje naše sedanje občine, so znani po revolucionarnih tradicijah, po naprednem boju in veliki privrženosti revolucionarnemu boju za delavske pravice, vse od njegovih začetkov v drugi polovici prejšnjega stoletja.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Kip Edvarda Kardelja v spodnji avli poljske osnovne šole. Odkril ga je na svečani proslavi predsednik odbora za poimenovanje šole po velikem revolucionarju član sveta federacije Ivan Maček-Matiša

● PRED JAVNO RAZPRAVO

Družbeni dogovor nas zadolžuje

Živeti v samopravni socialistični družbi pomeni odločati o pogojih svojega življenja in pogojih razvoja družbene skupnosti v celoti, kjer sadove skupnega dela prepletamo s svojimi priza-

devanji, rezultati in odločanjem o razporeditvi rezultatov dela.

Prizadevanja za čimbolj demokratično odločanje delavcev in delovnih ljudi ter ustvarjanje pogojev za takšno odločanje po-

menijo s predlogi samoupravnih sporazumov načrtovana dela in naloge skupnega pomena za vse občane in delovne ljudi, o čemer se odločajo delavci in delovni ljudje na svojih zborih.

Pred nami je paket predlogov dopolnil k samoupravnim sporazumom, predlog samoupravnega sporazuma in akcija za čimkvalitetnejšo javno razpravo kot pogoj za odločanje delavcev. Odločamo se za dopolnilo k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za financiranje gradnje kulturnega doma Ivana Cankarja, za dopolnilo k samoupravnemu sporazumu o gradnji cestnega omrežja na območju mesta Ljubljana v 10-letnem obdobju, za dopolnilo k samoupravnim sporazumom o financiranju programa ljudske obrambe in nadomestila delavcem, ki v delovnem času opravljajo dolžnosti na področju ljudske obrambe, za predlog samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev za gradnjo tovarne pripravljene in polpripravljene hrane in urejanju medsebojnih razmerij.

Predlog dopolnil k samoupravnim sporazumom in predlog samoupravnega sporazuma praktično pomenijo rezultate družbeno dogovorjenih akcij na osnovi družbenih dogovorov in načrtov razvoja tako temeljnih organizacij združenega dela kot družbenopolitičnih skupnosti. Istočasno pomenijo predlogi dopolnil prizadevanja za čimhitrejšo gradnjo kulturnega doma Ivana Cankarja, cest in tovarne hrane ter realizacijo začrtanih nalog na področju ljudske obrambe.

S samoupravnimi sporazumi so določene tudi poti delegatskega povezovanja podpisnikov samoupravnih sporazumov, njihove naloge in dolžnosti, med katerimi velja poudariti stalno spemljanje izvajanja dogovorjenih programov na ta način izražanje družbenega nadzora, kar naj zagotavlja, da bodo združena sredstva tudi čimracionalneje izkoriščena. Obravnavo in sprejem dopolnil ter predloga sporazuma sta tudi pogoj, da že sprejete naloge tudi realiziramo.

JANEZ LAH

● DELEGATSKA POTA

● XII. KONFERENCA DELEGACIJ ZA ZBOR ZDRUŽENEGA DELA NAŠE OBČINSKE SKUPŠČINE

Delegatska odgovornost ni prazna beseda

Tisti, ki v Delegatski tribuni prebirajo rubriko Odgovori na vprašanja delegacij, dobro poznajo XII. konferenco delegacij za zbor združenega dela skupščine občine Ljubljana Moste-Polje, saj njeni predstavniki večkrat sodelujejo na sejah skupščine s pripombami, predlogi ali vprašanji. Prav gotovo je XII. konferenca delegacij ena prizadenejših v občini. Sestavljajo jo naslednje delovne organizacije: BTC

(TOZD Javna skladišča, TOZD Pretovor, TOZD Restavracija in delovna skupnost skupnih služb), Chemo, Mavrica, Steklo, Hermes, Alpetour, Elektrotehna, Astra, Metalka in Contal. Predsednica konference je Mara Osrečki, ki je zaposlena v delovni skupnosti BTDC.

(Nadaljevanje na 2. strani)

● NOVA ORGANIZIRANOST SOCIALISTIČNE ZVEZE

NADALJNJE UVELJAVLJANJE USTAVE

Uresničevanje pobude tovariša Tita pri poglobljanju družbene vloge, socialistične zveze v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja dobiva iz dneva v dan širšo veljavo. Že v dosednji družbeni praksi smo razvijali, krepili in poglobljali načela, oblike in metode dela, ki so odpirale novo kvaliteto in našo večjo učinkovitost. Vendar z doseženim še ne moremo biti zadovoljni. Aktivnost organizacij socialistične zveze mora zato biti usmerjena h krepitvi demokratičnih in samoupravnih odnosov med najvišjimi množicami delovnih ljudi in občanov. Tako smo zapisali v naši ustavi in statutu SZDL, tako organizacijo smo gradili in jo moramo naprej graditi, razvijati njene demokratične oblike, kolektivnost in odgovornost ter omogočiti delovnemu človeku, da bo postal vse bolj subjekt družbenega dogajanja.

To še zlasti velja za dosledno uveljavitev delegatskega sistema v sami SZDL, za frontno sestavo vseh organov in vodstev, za večjo učinkovitost dela krajevnih konferenc SZDL, sekijski način dela ter ne nazadnje zagotavljanje možnosti za delo delegatov in delegacij za skupščino občine in samoupravnih interesnih skupnosti. Naša aktivnost se vse bolj prenaša na krajevne konference SZDL. Le-te postajajo mesto in prostor za tako delovanje, ki bo omogočalo sproščanje številnih pobud, odprtost delovanja za vse tiste, ki se želijo s svojo ustvarjalnostjo in iniciativnostjo v ključiti v množično delovanje ter tako prispevati svoj delež h graditvi splošne demokratizacije družbenopolitičnega dela in življenja.

Aktivnost socialistične zveze mora zato danes dejansko seči do slehernega delovnega človeka in občana ter mu omogočiti, da bo lahko uresničil svoje in širše družbene interese ter jih demokratično, enakovredno in odgovorno reševal z drugimi delovnimi ljudmi.

Zato razumemo pobudo predsednika Tita o naslednjem uveljavljanju kolektivnega dela, vodenja in odgovornosti kot sestavni del trajnih prizadevanj za popolno uveljavitev ustavnega položaja delovnih ljudi in občanov. V organizacijah socialistične zveze moramo posvetiti posebno pozornost nadaljnji demokratizaciji odnosov med vodstvi in članstvom. Stališča in odločitve morajo nastajati v najvišji demokratični razpravi ob vsestranski udeležbi delovnih ljudi in občanov. Prav zato morajo biti organi in vodstva SZDL s svojo aktivnostjo stalno odprti do članstva, delovati morajo javno in odgovorno. V mnogo večji meri kot doslej je treba uveljavljati delo krajevnih in občinskih konferenc SZDL ter razvijati sekijsko delo v njih. Konference SZDL morajo odigrati vlogo kot najvišji organi SZDL, če se hočemo izogniti foramskemu in čestokrat tudi formalističnemu delovanju.

Tudi glede razvoja frontne vloge SZDL bo treba narediti korak naprej, zlasti kar zadeva odgovornost frontnih delov in njihovo sodelovanje v vseh oblikah delovanja SZDL.

Za doseg teh vsebinskih ciljev bomo z organizacijskimi spremembami v socialistični zvezi težili za tem, da bodo organizacije SZDL postale osnova za najširšo delovanje množic in fronte. S temi spremembami bomo dali večjo veljavo delovanju krajevne in občinske konference SZDL, ocenjevanju dela in sprejemanju programov za vsako leto sproti. Večji poudarek bo dan delu organov in vodstev ter sekijskemu celu v KK SZDL kot osnovni obliki dejavnosti. Temu primerno bo krajši tudi mandat za organe in vodstva. Za organe in vodstva bo trajal dve leti, za krajevne in občinske konference SZDL pa ostane nespremenjen in bo še naprej trajal štiri leta.

Omenjene vsebinske in organizacijske spremembe bomo morali začeti uveljavljati takoj. To prav gotovo ne bo težko, saj smo se že v dosedanjem delu v marsičem približali novi družbeni vlogi socialistične zveze, kot jo je opredelil Edvard Kardelj v svoji študiji.

IVAN KUHAJ

Skupni pogovori o skupnih zadevah

Prejšnji ponedeljek so se sestali najodgovornejši predstavniki občine in mesta. Pogovorili so se o najaktualnejših zadevah glede razvoja, srednjeročnega načrta in drugih skupnih akcij v mestu Ljubljana.

AM

● POIMENOVANJE OSNOVNE ŠOLE POLJE PO EDVARDU KARDELJU

ČAST IN ODGOVORNOST

(Nadaljevanje s 1. strani)

Za to je obstajala vrsta objektivnih možnosti, ki so to omogočale. Tu mislim predvsem železnico, ki je kot hrbtnica omogočala, da so se ob njej razvijali za tiste čase moderni industrijski obrati in po kateri so obremenjeni materiali in stroji pritekali tudi napredne ideje vsega kontinenta. Ljubljana, največje razvijajoče se slovensko mesto, je za svoj razvoj potrebovala vedno več delovnih rok, ki jih je zagotavljala njena bližnja okolica. Ko teh ni bilo več dovolj, so prihajali novi delavci iz širše okolice. To so bili predvsem tisti, ki niso bili zadovoljni z usodo in revščino, ampak so zavestno trgali arhaične spone in ponosno stopali na novo pot, pot proletariata. Vendar se praviloma niso ustavljali v mestu, ker jih le-to, zavito v malomeščansko dremavost in samozavest, ni potrebovalo. Potrebovalo je namreč samo njihove roke, njihovo delo.

Proslava ob poimenovanju osnovne šole Polje po Edvardu Kardelju je prevečala njegova misel: Samo sam si človek ustvari srečo

Zato so ostajali na njegovem obrobju med sebi enakimi, med tovariši, somišljeniki, katere je prevečal na eni strani odpor proti malomeščanstvu, na drugi strani pa odpor proti nazadnjaški vaški miselnosti. Tako je bila uspešno razbita vasa zaprtja vaška skupnost, stisnjena v rokah cerkvenih in posestniških veljakov, ki so začeli ogorčen boj za ohranitev stoletnih svojih privilegijev, boj za ohranitev primata nad dušo in telesom. Vse od Most in Zelene jame do Zaloga so nastajala delavska naselja, nekatera z vsemi oblikami predmestja, polna prevratniških idej. V železniških delavnicah v Zalogu, v vevški papirnici, kemični tovarni, Saturnusu, tovarni kleja, usnjarnah, oljarnah in drugih manjših polindustrijskih obratih so začela nastajati žarišča odpora, organizirane skupine delavcev, ki so se upirale kapitalističnemu izžemanju in pritisku. Iz skromnih zahtev za izboljšanje delovnih razmer in boja za zagotovitev večjega kosa kruha je v njih zavesti vedno bolj prevladovalo prepričanje, da to ni vse, da samo boj za večji kos kruha še ne pomeni osvoboditve delavskega razreda. Za osvoboditev delovnega človeka je potrebno več: da sam upravlja in gospodari z delom svojih rok. In krepili so se sposobnost in znanje, razredna zavest in enotnost. Vse to je bila osnova, na podlagi katere je napredno, revolucionarno gibanje doživelo po letu 1930 velik razmah.

Za to gibanje, za ta čas je pri nas značilno še to, da je bilo pod močnim vplivom in vodstvom komunistične partije in vedno zvesto njenim idealom. Zato v vsem tem gibanju ni bilo pomembnih frakcijskih bojev, kolebanj, odpadništva in izdajstva. In še nekaj: nosilci, organizatorji tega boja so bili mladi komunisti, brezkompromisni in do kraja zavzeti za revolucionarni boj delavskega razreda. Najudarnejša skupina tega boja pa je bila mladina, mladi delavci, vajenci, kmečki delavci in študenti. Tako so bile dane vse možnosti, da je revolucionarno gibanje hitro doseglo svoj višek, ko so njegovo vodstvo prevzele

nove, mlade sile pod vodstvom tovariša Tita in Edvarda Kardelja.

Revolucionarna misel in delo Edvarda Kardelja sta bila stalno prisotna v revolucionarnem gibanju in političnem delovanju komunistov med vsemi naprednimi silami vzhodnega dela Ljubljane. Še več: lahko trdimo, da sta bila neposredno pod njegovim vodstvom. Edvard Kardelj je bival v naši sredini ali čestokrat prihajal vanjo ter neposredno sodeloval pri oblikovanju boja skupaj s številnimi zvestimi in požrtvovalnimi revolucionarji iz naših krajev. Neposredno je tako videl tudi uspehe nove usmeritve in zagona revolucionarnega gibanja, jih še dopolnjeval in usmerjal. Edvard Kardelj je bil že tedaj med našimi delavci znan, priljubljen, kot bi zrastle iz njihove sredine, kot bi bil eden izmed njih; to je s svojim delom in ponašanjem tudi dokazoval. Zato smo ga vedno, kadar smo govorili ali se srečali z njim, kadar

zreda, da je prevzel svojo usodo v svoje roke. V vsem tem boju sta bila stalno prisotna misel in delo Edvarda Kardelja.

To so bila leta velikega poleta in vzpona, a tudi velikih žrtev naših najboljših sinov in hčera, leta trpljenja. O tem pričajo pomniki v vseh naših krajih, o tem priča Urh. Kajti odpor nazadnjaških buržoaznih in klerikalnih sil je bil pod zaščito in s pomočjo policijskega aparata v stari Jugoslaviji in fašistične soldateske med okupacijo izredno krut in oster. Takega je pogojevala tudi njihova nemoč upreti se sili, veliki plimi vseljidskega gibanja in nezaježljivi želji po svobodi, po novem, boljšem. Čim bolj so se osipale nazadnjaške sile, toliko večji je bil njihov teror.

Tako lahko rečemo, da smo v revolucionarnem in narodnoosvobodilnem obdobju častno izpolnili svojo nalogo.

USTVARJALNI ZANOS PO OSVOBODITVI

Po osvoboditvi so — kot vso našo domovino — tudi nas čakale velike in odgovorne naloge. Treba je bilo obnoviti porušeno domovino, jo dvigniti iz zaostalosti in ustvariti tudi take materialne možnosti, ki so hitreje omogočale rast in razvoj socialističnih družbenih odnosov. Pri tem smo imeli pomembno nalogo: na za tiste povojne dni dokaj industrijsko razvitem območju je bilo treba ustvarjati čimvečjo materialno osnovo za dvig in gospodarsko rast številnih nerazvitih območij, kar je bil pogoj za hitrejšo rast socialističnih družbenih odnosov tudi na teh območjih. Ob tem smo se in se zavedamo, da bomo močni in srečni samo tedaj, če bo močna in srečna vsa Slovenija, vsa Jugoslavija.

Tudi sami smo napravili takšen razvoj, da o njem ne bi mogli sanjati niti največji optimisti. Iz številnih majhnih, polindustrijskih obratov so nastale nove moderne tovarne. Od približno 2000 zaposlenih pred drugo svetovno vojno je to število naraslo na skoraj 30.000. Nastala so nova naselja, število prebivalcev se je povzpelo z manj kot 20.000 na več kot 60.000. Povsod okrog nas, na vsakem koraku se je in se še rojeva novo življenje, napredek.

Vzporedno s to materialno rastjo so se razvijali tudi naši družbeni odnosi in samoupravljanje, s katerim vedno bolj stvarno in dejansko uresničujemo tisto davno željo in sen delavskega razreda, zaradi katerega je tudi začel svoj boj, da naj namreč vsak sam razpolaga s svojim delom. Razvežani delegatski sistem, v katerem sodeluje skoraj vsak deseti delovni človek in občan, razvito delavsko in krajevno samoupravljanje, aktivno delovanje v družbenopolitičnih organizacijah — vse to nam

razjasnil za nas na prvi pogled nerazrešljive probleme, tako da smo se jih uspešno lotevali. To tudi zato, ker smo mu zaupali in verovali vanj.

NAŠ DOLG EDVARDU KARDELJU

In prepričan sem, da bomo tako, kot v preteklosti, tudi v prihodnje uresničevali veliko misel Edvarda Kardelja. Naša prva naloga je vsestranska zagnanost za še hitrejši razvoj materialne osnove, našega gospodarstva in industrije, osnove za ves naš nadaljnji razvoj. Druga naša velika naloga v naslednjem srednjeročnem planskem obdobju pa je uskladiti nesorazmerja v našem razvoju, ki so bila nujna ob tako hitri rasti v preteklosti. V te sodi tudi šolstvo. Vemo in poznamo težave v šolstvu, saj smo med redkimi občinami v Sloveniji, da še nimamo celodnevne šole, saj komaj zagotavljamo normalen dvoimenski pouk. Vemo, da je prav tej šoli še nedavno tega grozil troizmenski pouk, ki smo ga preprečili z velikimi naporin in vlaganji tako skupnosti kakor s samopriskom vseh delovnih ljudi, tudi za to nas še posebej zavzuje njegova beseda.

Zavedamo se, da brez neprestanega razvijanja in poglobljanja samoupravnih odnosov pri svojem delu ne bomo uspešni, nalog, o katerih sem govoril, ne bomo zadovoljivo reševali. Zato bomo morali neprestano dvigati kakovost delegatskega sistema in doseči to, da bodo delegacije in delegati neprestano povezani z interesi in problemi v združenem delu in krajevni skupnosti ter jih prenašali naprej v širše samoupravne skupnosti, v občino republiko in federacijo.

Posebno skrb bomo morali posvečati prav delegacijam v temeljnih samoupravnih skupnostih, saj vemo, da prav od njih v veliki meri zavisi uspešno in učinkovito delovanje delegatskega sistema nasploh. Z utrjevanjem samoupravnih odnosov v TOZD in krajevnih skupnostih bomo hitreje in učinkoviteje reševali probleme našega nadaljnjega razvoja. In veliko vlogo in odgovornost v tem procesu ima tudi naša šola, ki mora izobraziti in usposobiti mlade ljudi tako, da bodo s svojim znanjem in vzgojenostjo polno ustvarjalno delovali in prispevali k razvoju družbe.

Poimenovanje šole sovpada z našim največjim praznikom — dnevom republike. Kolikor bolj se 29. november 1943 časovno oddaljuje od nas, toliko bližji nam je, toliko večji nam je. Vedno bolj se zavedamo njegovega pomena in spoznavamo ga kot veliki mejnik v naši zgodovini. Zgodovinski sklepi II. zasedanja avnoja pomenijo začetek poti, ki jo nadaljujemo še danes. Pomenijo ustvaritev osnovnih možnosti za tak naš samoupravni socialistični družbeni red, kot ga gradimo danes. Tudi ko govorimo o 29. nobembru 1943, moramo poudariti vlogo Edvarda Kardelja, ki jo je imel pri snovanju teh velikih zgodovinskih dogodkov. Tudi vanje je vtkana, v njih sta prisotna njegova misel in delo.

Tovarišice — tovariši!
Pionirke, pionirji, mladinke in mladinci!

Ob poimenovanju osnovne šole Polje po velikem sinu jugoslovanskih narodov, borcu, revolucionarju, mislecu in vizionarju Edvardu Kardelju, se vsi zavedamo velike časti in odgovornosti, ki jo s tem prevzemamo. S svojim delom in obnašanjem bomo morali dokazovati, da smo tega vredni. Naša naloga bo slediti besedam in mislim, ki jih je v svojem velikem življenju zapisal tovariš Edvard Kardelj.

Prepričan sem, da bomo do stoletni njegovi dediči in da bomo uresničevali njegovo delo, ki je bilo namenjeno nam, delovnim ljudem naše domovine, ljudem dobre volje vsega sveta — saj bomo uresničevali ideje, ki so globoko zapisane v srcu nas vseh in pomenijo ustvarjati lepše, polno življenje posameznika in družbe.

MARIAN MOŠKRIČ

Ženo pokojnega revolucionarja Pepco Kardelj so v svoji sredi tople pozdravili pionirji šole

Na proslavi so bili učenci 1. razreda OŠ Edvarda Kardelja sprejeti v pionirsko organizacijo. (Vse slike: J. J.)

● PREDVOJNI KOMUNISTI PRIPOVEDUJEJO

Le kar izkusiš, to verjameš

Mlada leta Staneta Černeta so bila trda. Očeta je izgubil že zelo zgodaj, star je bil šele 11 mesecev, tako da je morala mati sama skrbeti zanj in za njegovo poldrugo leto starejšo sestro. Že kot majhen deček si je zaželel, da bi študiral, vendar za njegovo željo mama ni imela niti dovolj denarja niti ne pravega razumevanja. Ko mu je bilo komaj deset let, ga je mati na prtljajniku ženskega kolesa — to mu je ostalo še posebno živo v spominu — odpeljal na neko kmetijo v Bizovik, kjer naj bi služil. Kmetica je najbrž opazila njegovo stisko, kajti zvečer mi je rekla: »Ti pa ne bi bil rad kmet, kajne?« Ponoči je zbežal s kmetije in se vrnil domov, kjer se je skrival v hlev k zajčkom. Seveda ga je mama zjutraj opazila. Ni se samo razjezila nanj, tudi natepla ga je.

Kljub vsemu pa mu je potem le uspelo, da je dve leti obiskoval realko, nakar je nekaj časa hodil v meščansko šolo. Zaradi pomanjkanja denarja pa je moral šolanje opustiti. Nekaj časa se je učil za ključavničarja, leta 1934 pa se je, star 14 let, odpravil v Ormož, da bi se tam izučil za trgovskega pomočnika. V Ormožu je ostal do leta 1937. Med tem časom je vseskozi imel stike s tovariši v Zalogu. Leta 1934 ga je takratni sekretar Skoja Vilko Sluga povabil, naj se jim pridruži. Dobil je nalogo, naj v Ormožu pridobiva mladino »za njihovo stvar«. Ko se je izučil za trgovskega pomočnika, se je za nekaj časa vrnil v Zalog, kjer je leta 1937 postal sekretar Skoja, potem pa je odšel na Pristavo blizu Rogaske Slatine. Tam je namreč dobil zaposlitev v svoji stroki. Tudi v tem kraju je pridobil mlade za delo v Skoju in Partiji, organiziral stavko, ves čas pa je bil v stiku z Adolfom Jakhlom.

Adolf Jakhl, ki je bil takrat partijski sekretar v Zalogu in član CK KP Slovenije, je bil njegov učitelj. »Vzgal me je v razumsko mislečega človeka, tako da bi bil pri svojem delu čimbolj samostojen,« se spominja Stane Černe. Z Jakhlom je sodeloval v več akcijah. Pomagal mu je pri tiskanju in razdeljevanju letakov, na njegovo pobudo je na svojem območju organiziral upor, ko so oblasti hoteli iz Zaloga odpeljati v Bilečo več znanih revolucionar-

jev. Pravzaprav ne ve točno, kdaj je bil sprejet v Partijo, saj tistikrat ni bilo tako kot danes. Ni bilo slovesnih sprejemov, ne rož in ne knjižic. »Po tem, kaj si delal, kakšne so bile tvoje dolžnosti, se je vedelo, kdo si. Vsakdo se je moral z delom izkazati že prej, preden je postal komunist,« je dejal Stane Černe. V knjižici pa ima kot datum sprejema zapisano leto 1939.

Malo pred drugo svetovno vojno se je zaposlil kot trgovski pomočnik v semenarni Sever. V tem podjetju so v glavnem delale le ženske, ki so bile organizirane v »belih« sindikatih. Tistikrat so jih hoteli precej odpustiti. Kot njihov izvoljeni zastopnik je odšel

Stane Černe

na sindikat ter tam pojasnil razmere. Vendar za njih težave na sindikatu niso pokazali razumevanja. Zato so se ženske odločile, da bodo stavkale. V stavki pa niso bile osamljene, saj so jim na pomoč priskočili tudi drugi. Kakšen je bil konec stavke, ni zvedel nikoli, kajti njega so medtem poklicali k vojakom, izbruhnila je druga svetovna vojna in izgubil je stike s sodelavci.

Ko Stane Černe danes svojima vnukoma pripoveduje, kakšno je bilo življenje nekoč, mu beseda včasih zastane, kajti ni lahko razložiti otrokom in mladim ljudem, ki odraščajo v današnjem času, kako se je živelo v tistih predvojnih letih. Zaveda se, da se z besedami ne da prikazati resničnega življenja, zakaj le tisto, kar sam izkusiš, tudi verjameš.

Besedilo in slika: D. J.